

Jännitteet ja muutokset kestävyydessä

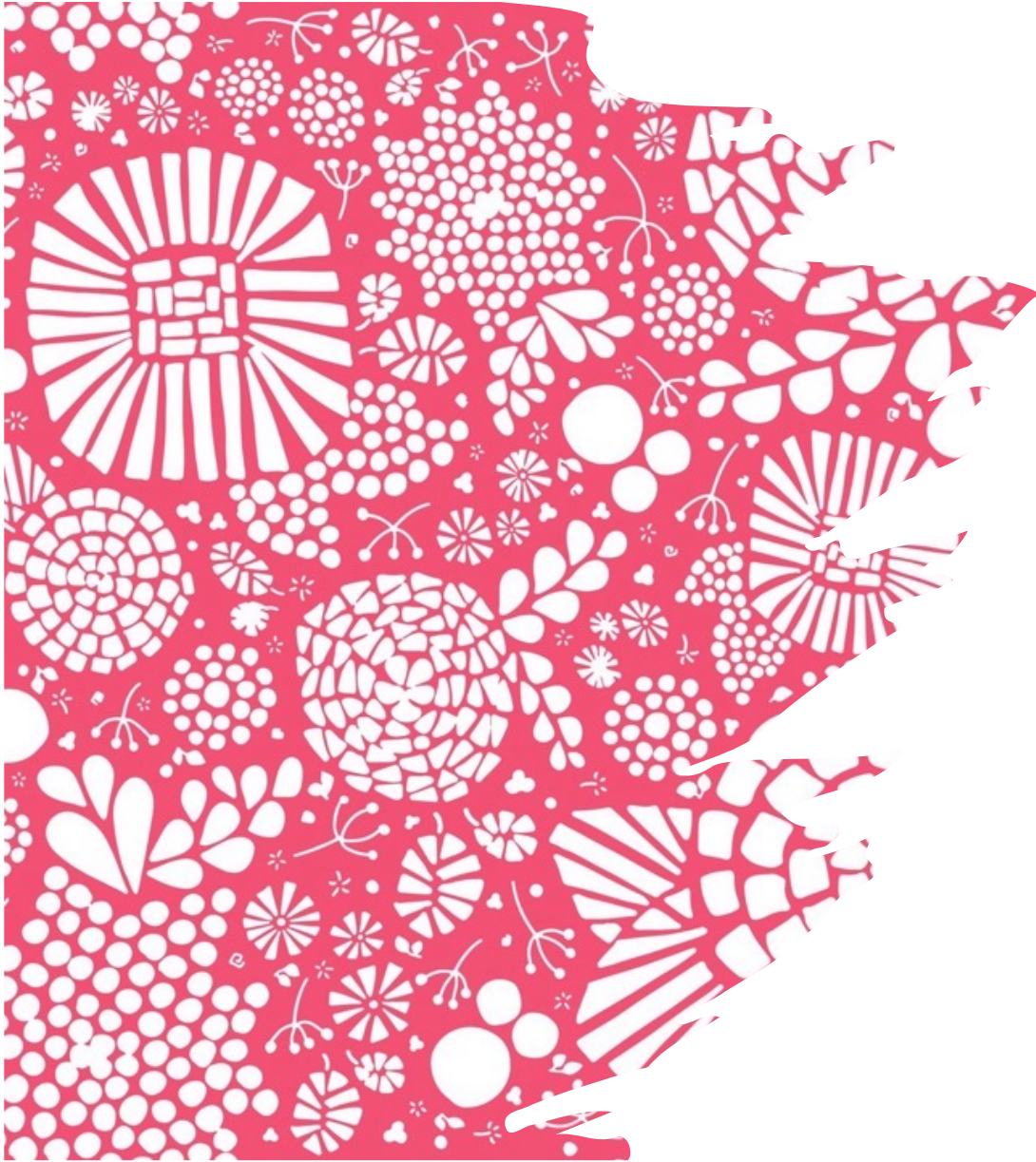
Eeva Houtbeckers, KTT, dosentti

Itä-Suomen yliopisto, Tampereen ammattikorkeakoulu,
Helsingin yliopisto | Untame tutkimuskollektiivi

eeva.houtbeckers@tuni.fi

- Kohti jälkifossiilista työelämää –hanke
 - Jännitteet ja muutokset kestävyystyössä - tutkimusartikkelin keskeiset löydökset
-

Kohti jälkifossiilista työelämää -hanke

- Työsuojelurahaston rahoittama *Kohti jälkifossiilista työelämää–
Ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä työ
kestävyysmurroksen aikakaudella* (POFOTYÖ)
- Turun yliopisto (2022–2023): Suvi Salmenniemi, Eeva Houtbeckers, Timo Räikkönen, Hanna Ylöstalo, Katriina Siivonen, Satu Tuittila, Viena Lahtinen
- POFOTYÖ yhdisti sosiologista tutkimusta, johtamisen ja organisaatioiden tutkimusta ja tulevaisuudentutkimusta ja tarkasteli **kestävän työn edellytyksiä kestävyysmurroksen aikakaudella**
- Oletuksena: **kestävyysmurros edellyttää työn käsitteen sekä työn rakenteiden ja prosessien uudelleenajattelua ja -järjestämistä** (Bottazzi 2019; Montt ym. 2018; Moilanen ja Alasoini 2023; Toivanen ym. 2021; Houtbeckers 2023)

Aineisto

- Haastattelut Climate Leadership Coalition (CLC):n jäsenyrityksissä (20 kpl) 2023: vastuullisuusjohtajat, HR, liiketoimintayksiköt
- Tulevaisuustaitotyöpaja 3.11.2023 (kollaasit, käsitekartat, äänitteet)
- Julkiset dokumentit: vastuullisuusraportit, strategiat, vuosiraportit jne.

Tehtävänimike

ympäristöasiantuntija

HR-johtaja

liiketoimintajohtaja

tuoteryhmäpäällikkö

vastuullisuusjohtaja

tekniikan johtaja

HR-johtaja

liiketoiminta- ja kestävyysjohtaja

tuoteryhmäpäällikkö

HR-johtaja

vastuullisuusjohtaja

asiakkuuspäällikkö

HR-johtaja

operatiivinen johtaja

ympäristöjohtaja

HR-johtaja

projektisalkunjohtaja

ohjelmajohtaja

HR-koordinaattori

toimitusjohtaja

Toimiala

energia

energia

energia

energia

liikkuvuus

liikkuvuus

liikkuvuus

palvelut

palvelut

palvelut

liikkuvuus

liikkuvuus

liikkuvuus

liikkuvuus

liikkuvuus

liikkuvuus

palvelut

palvelut

palvelut

palvelut

Julkaisut hankkeesta

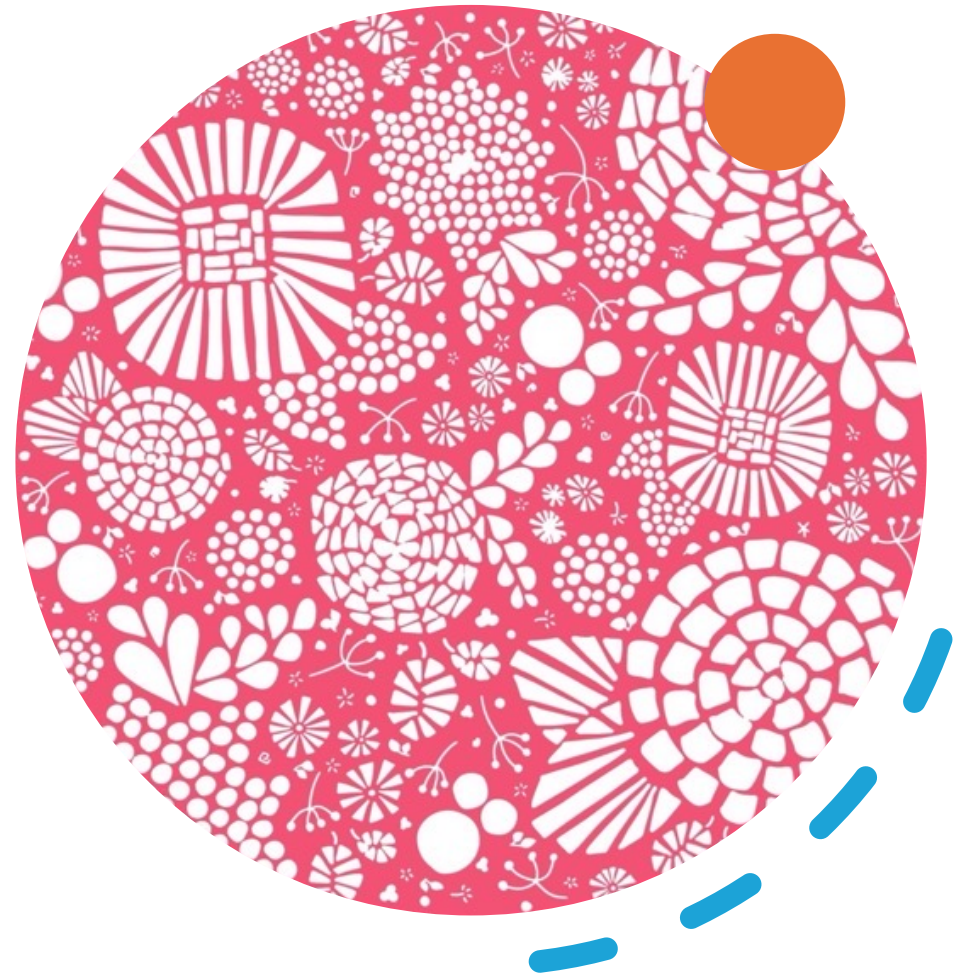
Siivonen, K., Tuittila, S., Räikkönen, T., & Houtbeckers, E. (tulossa). Jälkifossiilisen työn ajurit ja hidasteet yrityksissä. *Futura*.

Ylöstalo, H., Salmenniemi, S., & Houtbeckers, E. (2026). Ekologisesti kestävämpi työ: Miten kvantifiointi muokkaa yritysten kestävyystyötä?. *Sosiologia*, 6.

Houtbeckers, E., Salmenniemi, S., & Räikkönen, T. (2026). Transformations and tensions in sustainability work. *Environmental Sociology*, 12(1), 36-47.

Räikkönen, T., Salmenniemi, S., & Houtbeckers, E. (2025). Kohti jälkifossiilista työelämää: Ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä työ kestävyysmurroksen aikakaudella – Työsuojelurahaston loppuraportti. *Sosiaalitieteiden laitoksen julkaisu* 9.

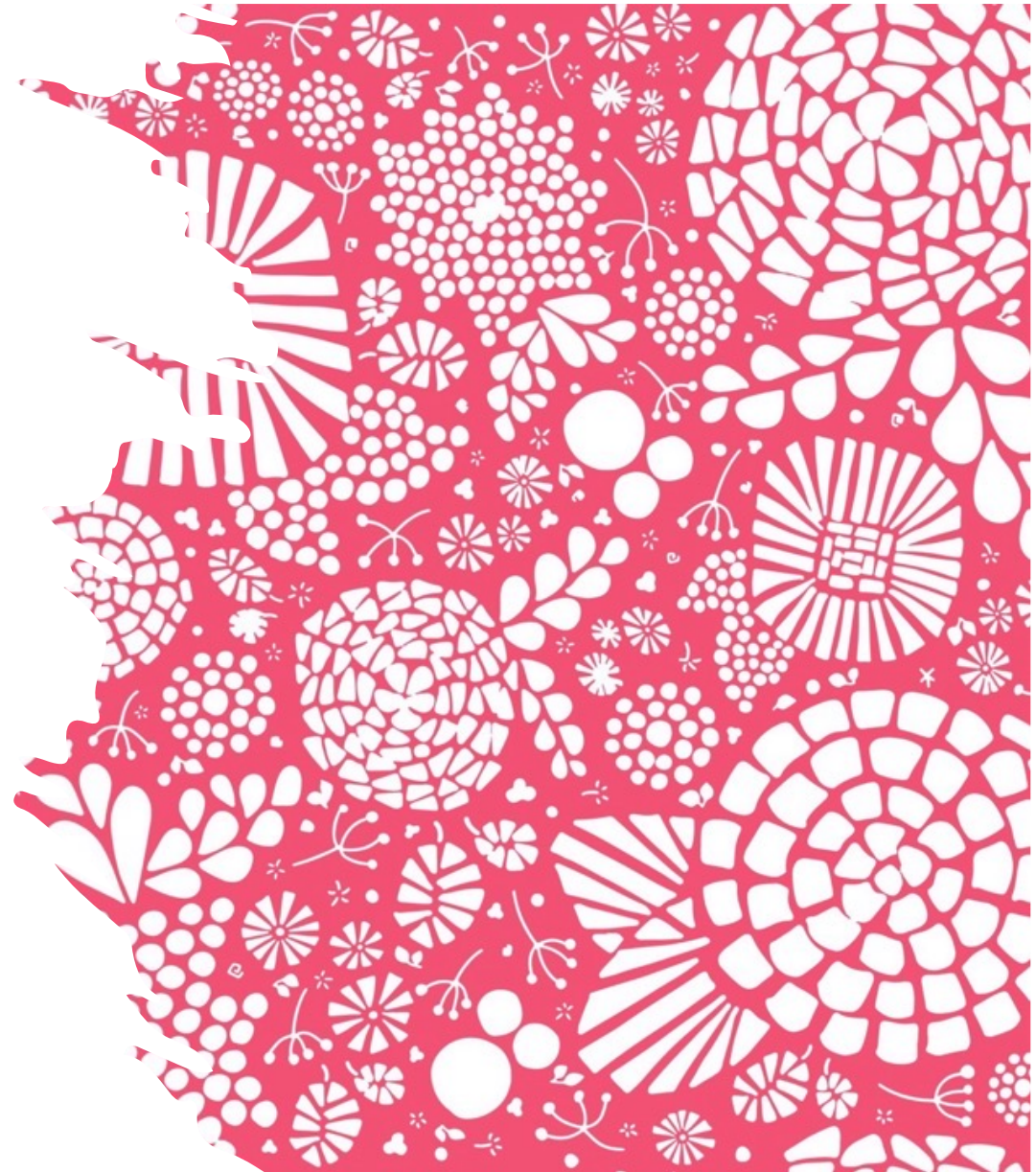
<https://sites.utu.fi/pofoty/pofoty-hankkeen-loppuraportti/>

Jännitteet ja muutokset kestävyytyössä -tutkimusartikkelin keskeiset löydökset

Houtbeckers, E., Salmenniemi, S., & Räikkönen, T. (2026). Transformations and tensions in sustainability work. *Environmental Sociology*, 12(1), 36-47.

- Organisaatioiden kestävyystyö nojaa yhä pääosin **heikkoon kestävyteen** ja noudattaa ekologisen modernisaation ajattelua
- Yritysten kestävyystoimet eivät vielä ole riittävästi linjassa **vahvan kestävyden** kanssa, joka ottaa **planetaariset rajat** tosissaan
- Tarkastelemalla nykyisiä tapoja tehdä kestävyystyötä voidaan kuitenkin löytää **kohtia muutokselle** kohti kestävämpiä tulevaisuuksia

Kestävyyden tekeminen arjessa

Jatkuva
parantaminen
(improving)

Seuranta
(monitoring)

Välittäminen
(mediating)

Valtavirtaistaminen
(mainstreaming)

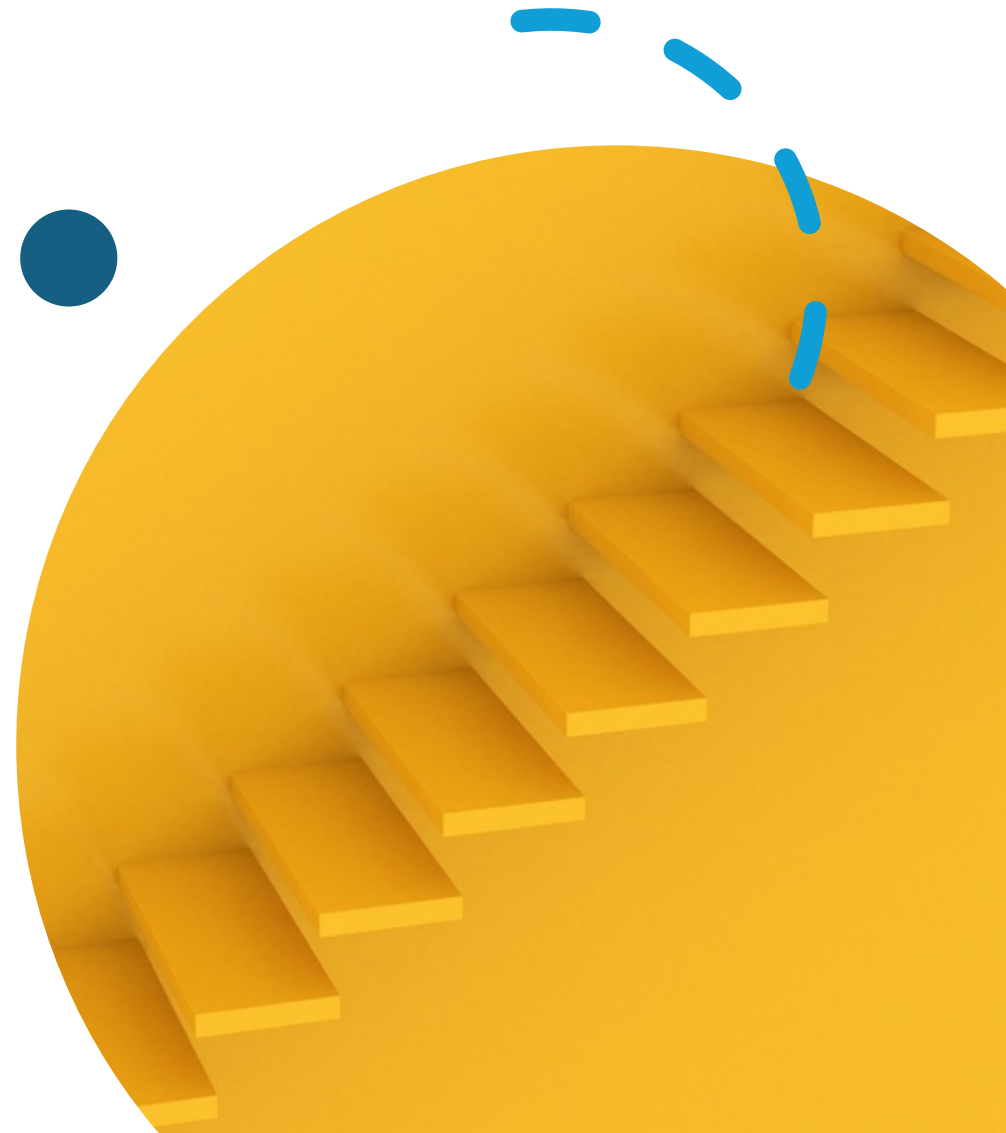
Jatkuva parantaminen

- Energian ja materiaalien kulutusta jatkuvasti vähentävät toimet
- Olemassa olevien prosessien, tuotteiden ja palvelujen asteittaista parantamista laajempien systeemisten muutosten sijaan

Jatkuva parantaminen

- “Kehitys pysähtyy tyytyväisyyteen”
- Vaatimusten “katto ja lattia” nousevat jatkuvasti
- Pienten, asteittaisten parannusten tekemistä nykyisiin käytäntöihin radikaalien työ- ja organisaatiomuutosten sijaan
- Esimerkiksi
 - infrastruktuurin uudistaminen ilmastotavoitteiden mukaiseksi,
 - uusien energialähteiden käyttöönotto ja vanhoista luopuminen,
 - kiertotalousajattelun kehittäminen,
 - energian ja materiaalien käytön vähentäminen,
 - kierrätyksen tehostaminen,
 - käytettävien materiaalien muuttaminen,
 - materiaalivirtojen hallinta, prosessien sähköistäminen,
 - laitteiden huollon vihertäminen,
 - tilastotiedon keruun uudelleenarviointi,
 - ruokahävikin vähentäminen,
 - joukkoliikenteen ja etätyön edistäminen liikenteen päästöjen pienentämiseksi

Seuranta

- Datan tuottaminen ja hallinta, raportointi, auditointi, sertifikaattien hankkiminen, ympäristö-, sosiaali- ja hallintovastuuraportointi sekä tieteeseen perustuvat päästövähennystavoitteet (Science Based Targets)

Seuranta

- Kuluttaa valtaosan kestävyteen käytetystä työajasta
- Etenkin kestävyden parissa työskentelevillä, mutta kasvavasti myös muualla organisaatiossa
- ”Lakiviidakko” ja ”raportointitsunami”
- Uudenlaiset hankkeet, haasteet, vaatimukset → uudenlaiset mittarit

Välittäminen

- Vuorovaikuttaminen, integroiminen ja tulkkaminen yrityksen sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien välillä
- *Välitetään <3*

Valtavirtaistaminen

- Kestävyyttä
valtavirtaistava työ
- Ei ole vain tekninen asia,
vaan myös kulttuurinen ja
organisatorinen muutos
- Kestävyys osa kaikkien
työtä

Jännitteet

Jatkuva parantaminen

Kestävyyttä edistävät parannukset vaativat investointeja, vaikka taloudellinen hyöty ei ole varma
Taloudelliset intressit ovat vaarassa syrjäyttää ekologiset tavoitteet
Muodollisten ja epämuodollisten sääntöjen väliset jännitteet hidastavat parannusten toteutumista

Seuranta

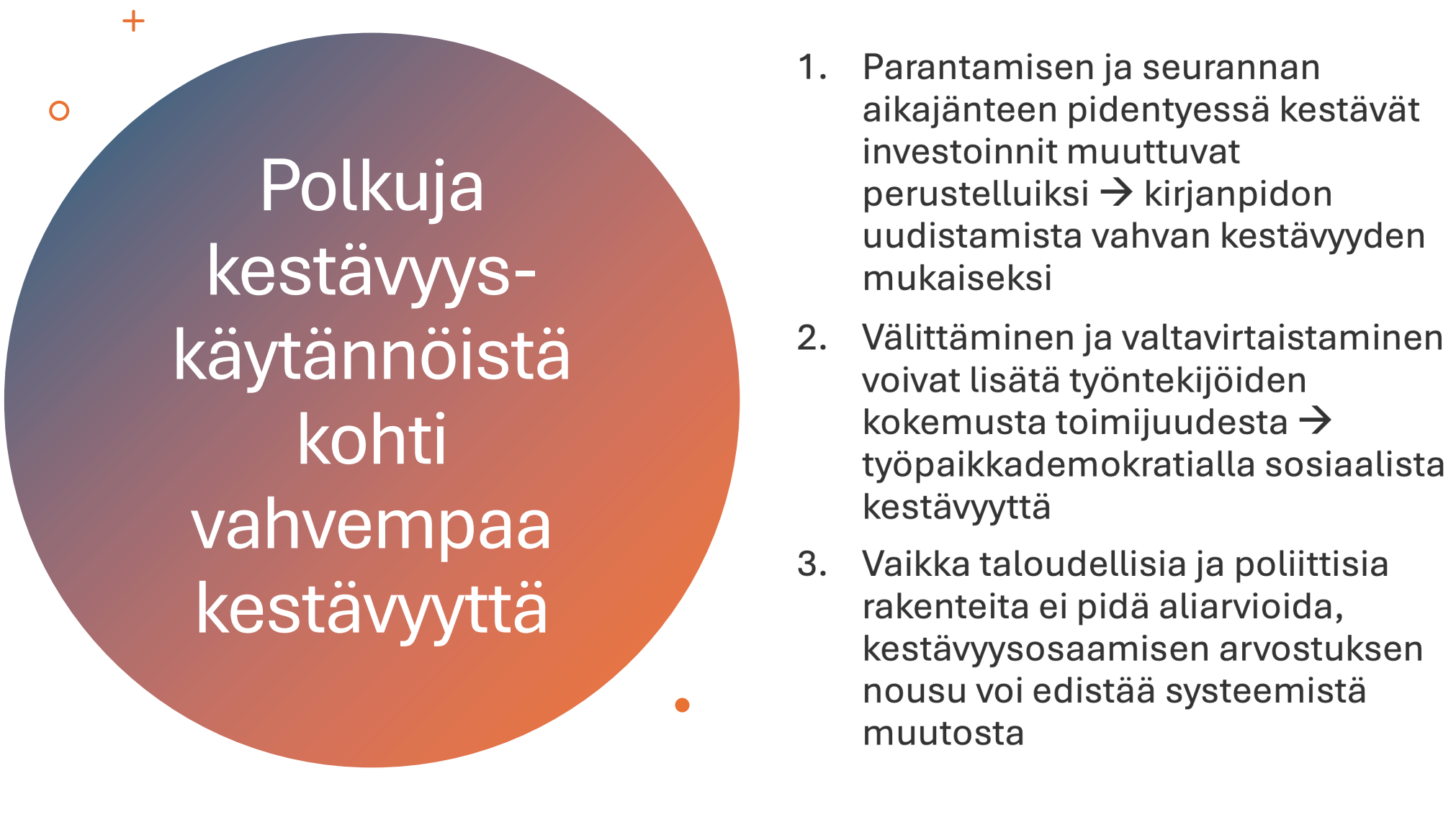
Kestävyyden seuranta vie yhä enemmän aikaa ja huomiota pois uusien toimintatapojen kokeilemiselta ja parannusten tekemiseltä

Välittäminen

Sidosryhmien arjen käytännöt voivat olla niin eriytyneitä, että välittäminen käy hedelmättömäksi tai johtaa viherpesuun

Valtavirtaistaminen

Kestävyys on valtavirtaistunut niin laajasti, että sen seuranta ja hallinta käyvät hankaliksi, eikä osaavia tekijöitä välttämättä ole riittävästi

Polkuja
kestävyys-
käytännöistä
kohti
vahvempaa
kestävyyttä

1. Parantamisen ja seurannan aikajänteen pidentyessä kestävät investoinnit muuttuvat perustelluiksi → kirjanpidon uudistamista vahvan kestävyuden mukaiseksi
2. Välittäminen ja valtavirtaistaminen voivat lisätä työntekijöiden kokemusta toimijuudesta → työpaikkademokratiolla sosiaalista kestävyyttä
3. Vaikka taloudellisia ja poliittisia rakenteita ei pidä aliarvioida, kestävyysosaamisen arvostuksen nousu voi edistää systeemistä muutosta